

Oude bossen en houtwallen met wilde bomen en struiken en het veranderende klimaat

Provincie Noord-Brabant, 6 december 2023

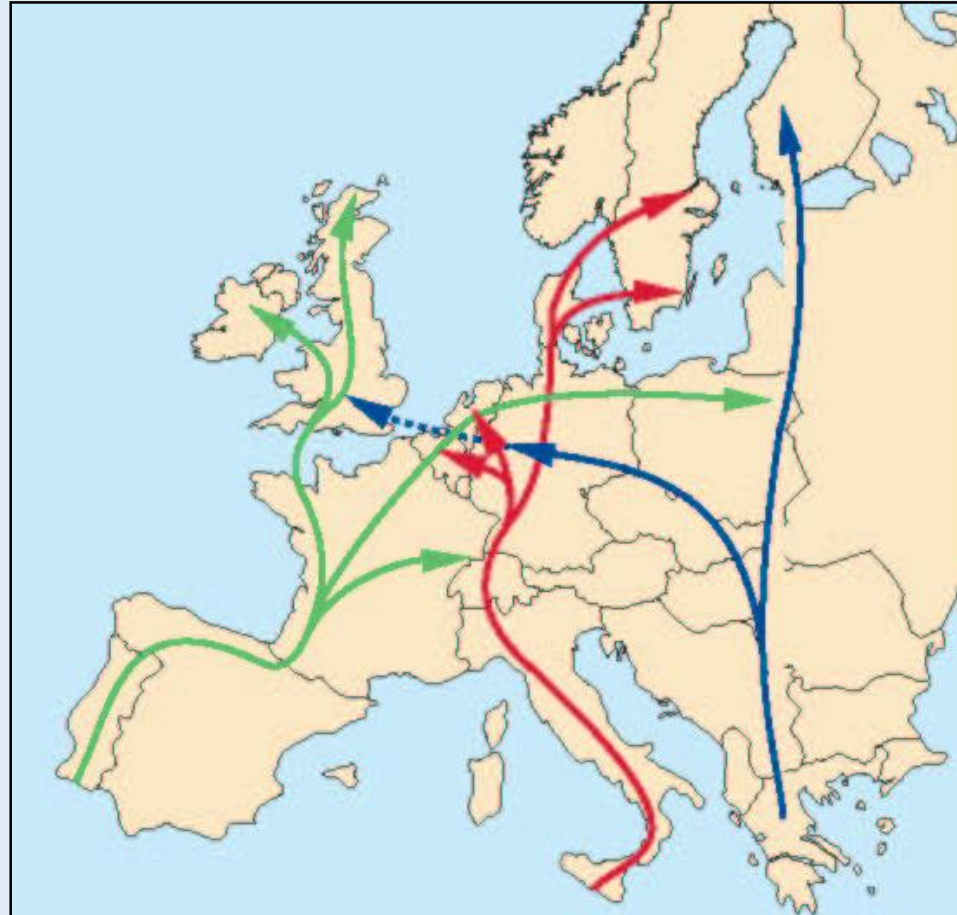
Ecologisch Adviesbureau Maes

Migratie van eiken na de ijstijd 11.000-7000 jaar v. Chr.

Spaanse route
Italiaanse route
Balkanroute ?

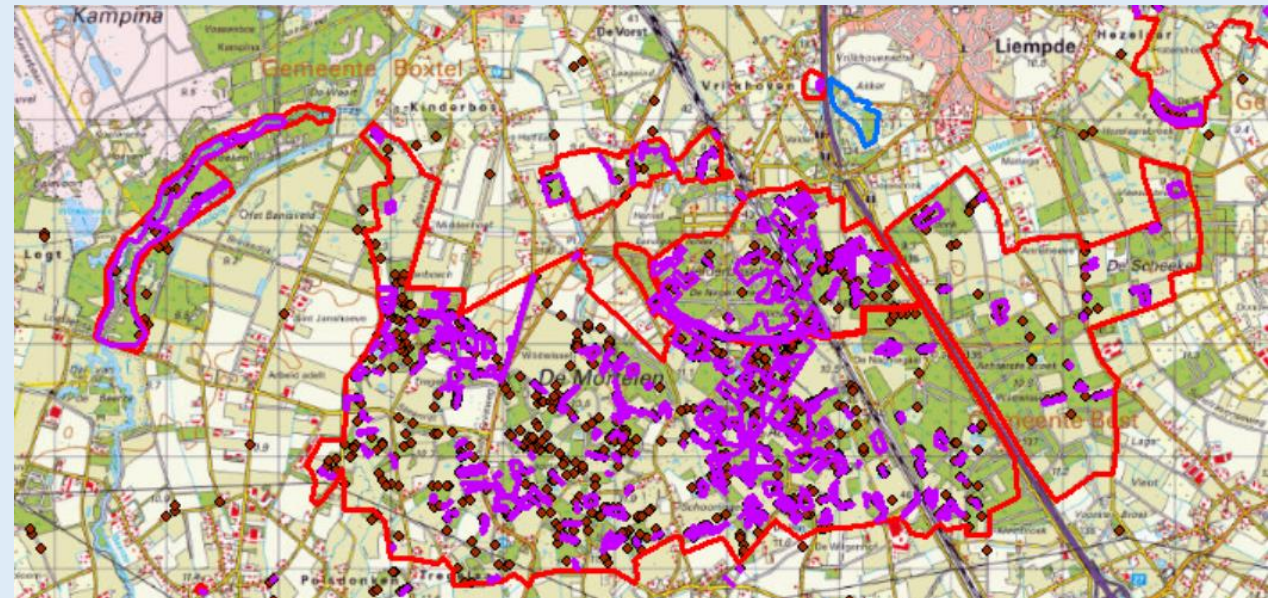
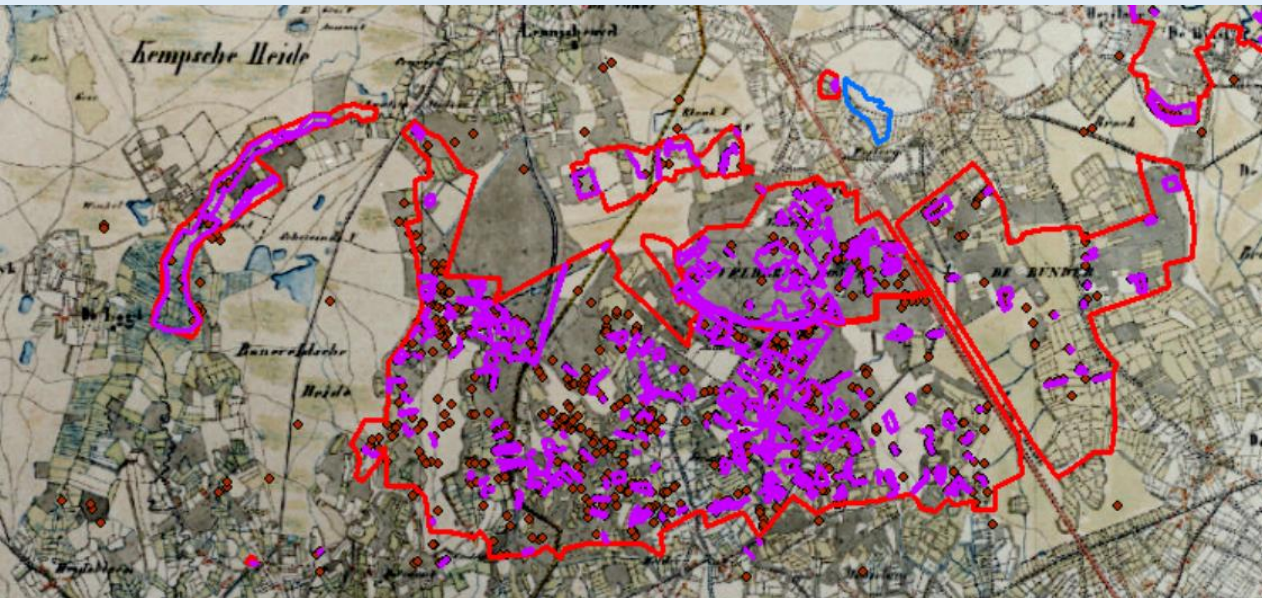

Herkennen van wilde bomen en struiken: De Mortelen; Het Groene Woud. 1850-2023

een andere manier van determineren

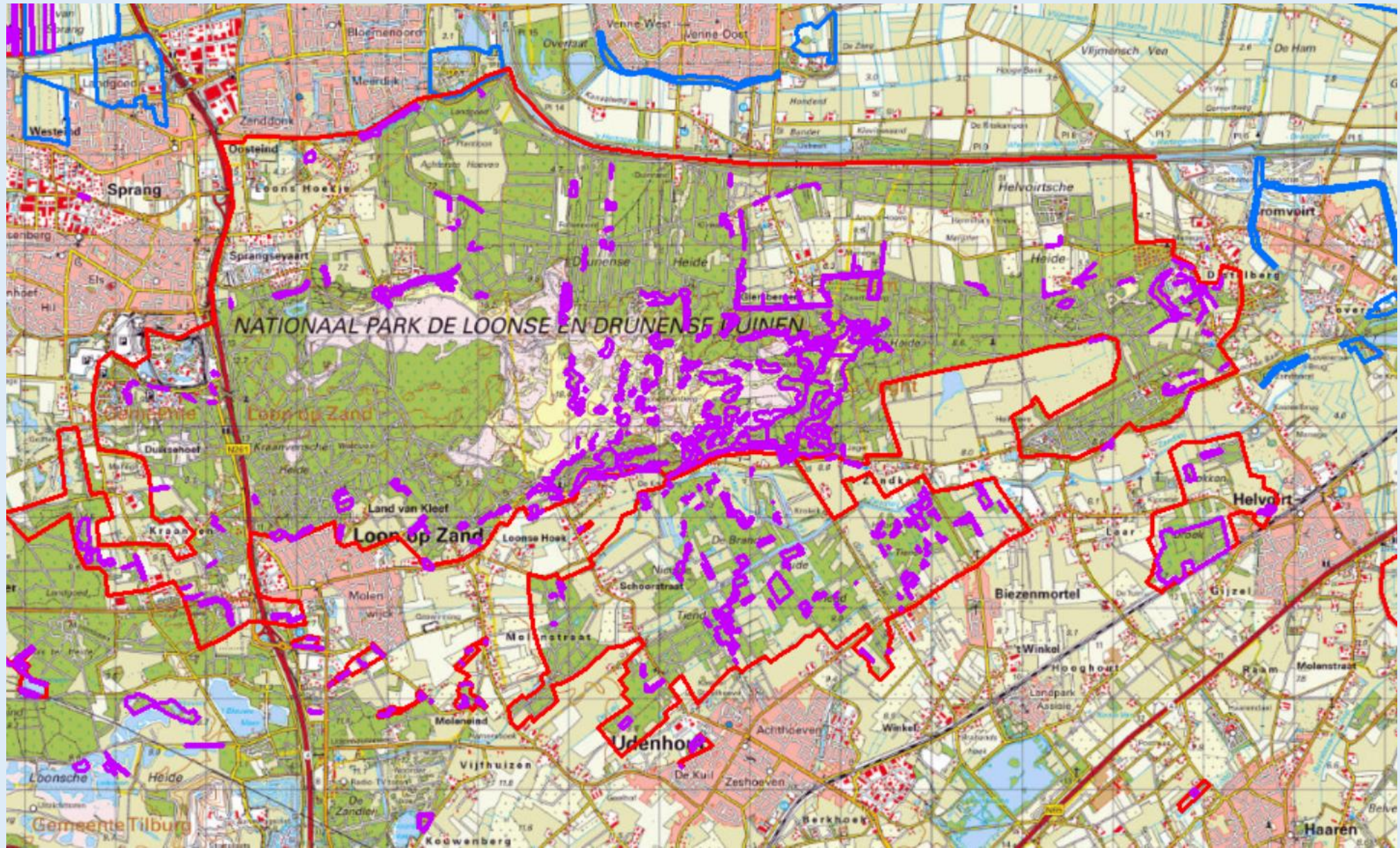

Heerenbeek, Jeroen Bosch

Loonse en Drunense Duinen

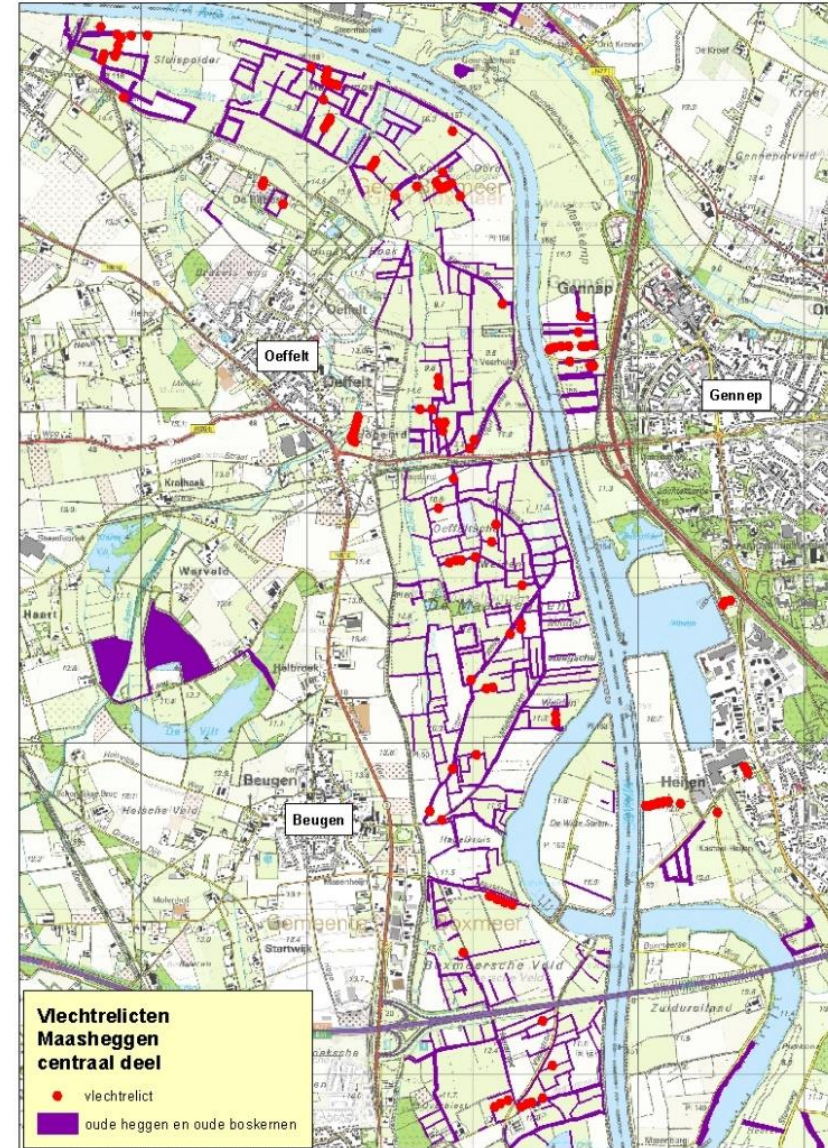

Loonse en Drunense Duinen

Maasheggen

vechthege

Biodiversiteit wilde bomen en struiken in Noord-Brabant

- **Zeldzaam**: in < 2% van landschapselementen met bomen en struiken komen nog wilde bomen en struiken voor.
- **Bedreigd**: meer dan de helft van de circa 80 inheemse soorten loopt gevaar.
- **Uitgestorven**: ca. 12 soorten

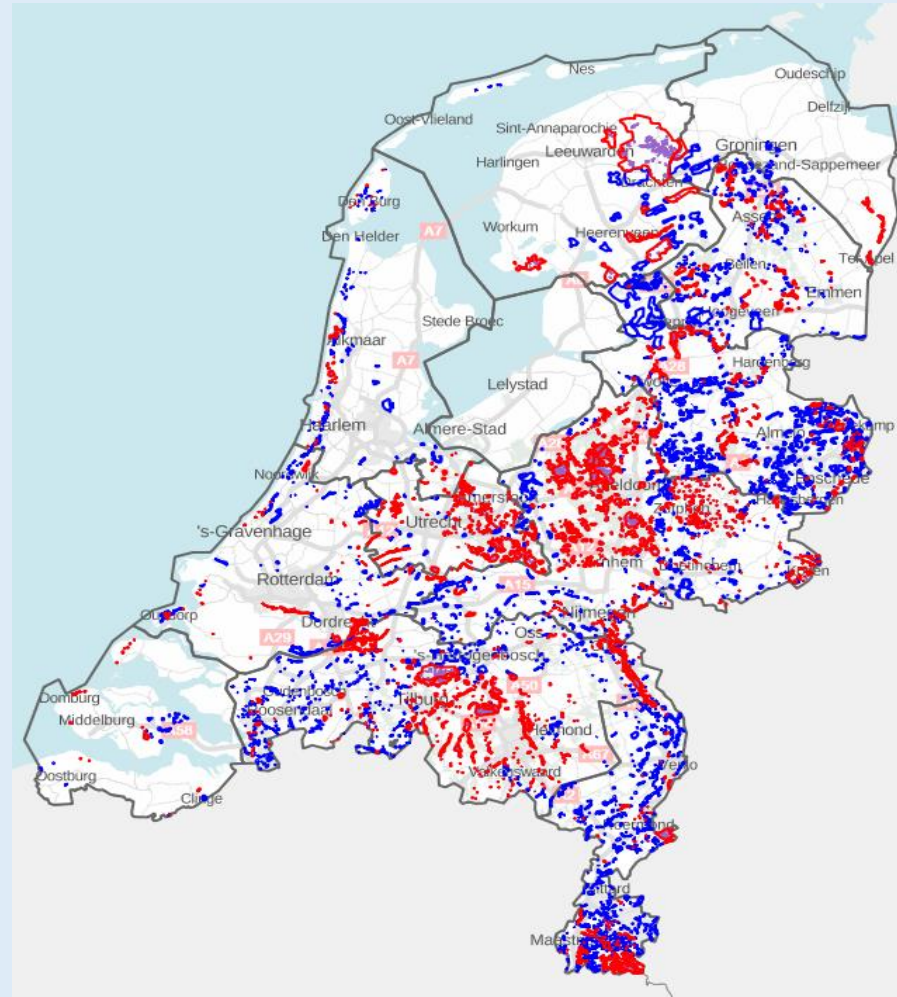
Attentielijst 25 bedreigde wilde bomen en struiken in Noord-Brabant.

- Rode kornoelje, Wilde hazelaar, Wilde kardinaalsmuts, Gewone vogelkers, Haagbeuk
- Tweestijlig meidoorn, Grootvruchtige meidoorn en Schijnkoraalmeidoorn, Spaanse aak, Beuk
- Gewone es, Zwarte populier, Gladde iep, Fladderiep, Jeneverbes, Winterlinde
- Bosaalbes en Noordse aalbes, Gelderse roos
- Heggenroos, Beklierde heggenroos, Viltroos
- Bittere wilg, Kruipwilg, Gaspeldoorn

Atlas van het landschappelijk groen erfgoed

www.landschapinnederland.nl/kaart-groen-erfgoed

Oogst Gelderse roos Dommeldal

Genenbank wilde bomen en struiken

Nieuwe haag van autochtoon plantgoed

Beheer: aan de natuur overlaten: *niet* in Brabant

Beheer: kletskoekbomen klimaatslim en rijkstrooisel

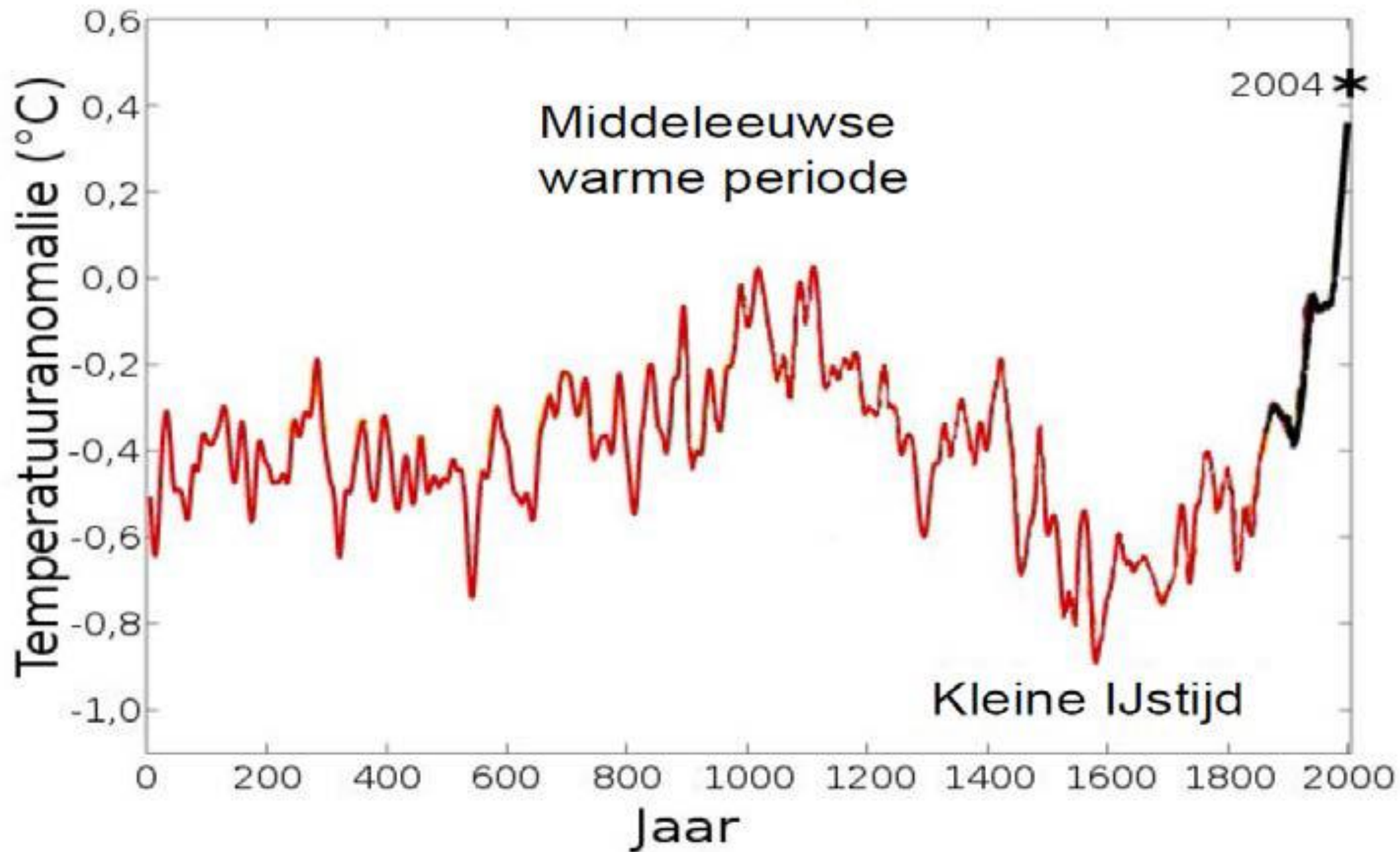

Goed beheer: ringen van invasieve esdoorns en vrijstellen van wilde rozen

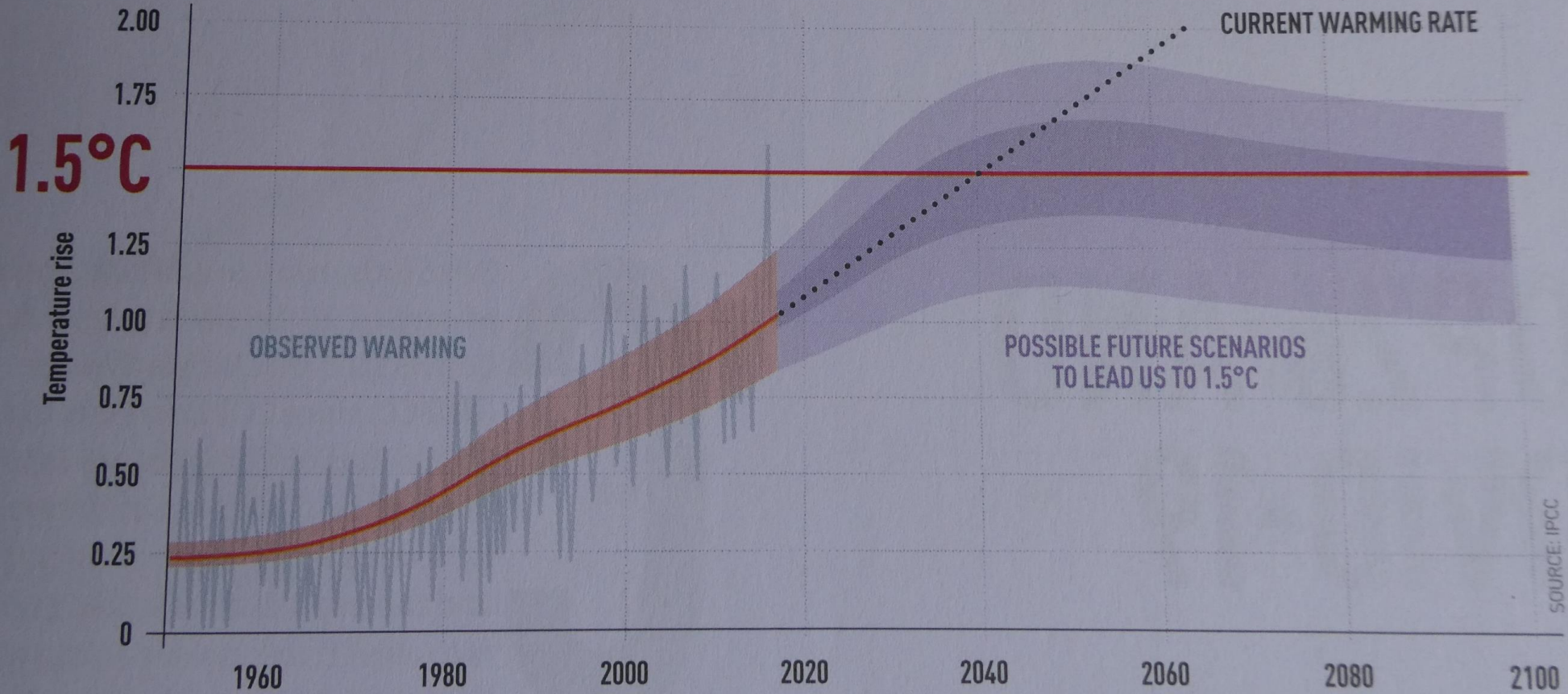
Gereconstrueerde temperatuur

Klimaatverandering

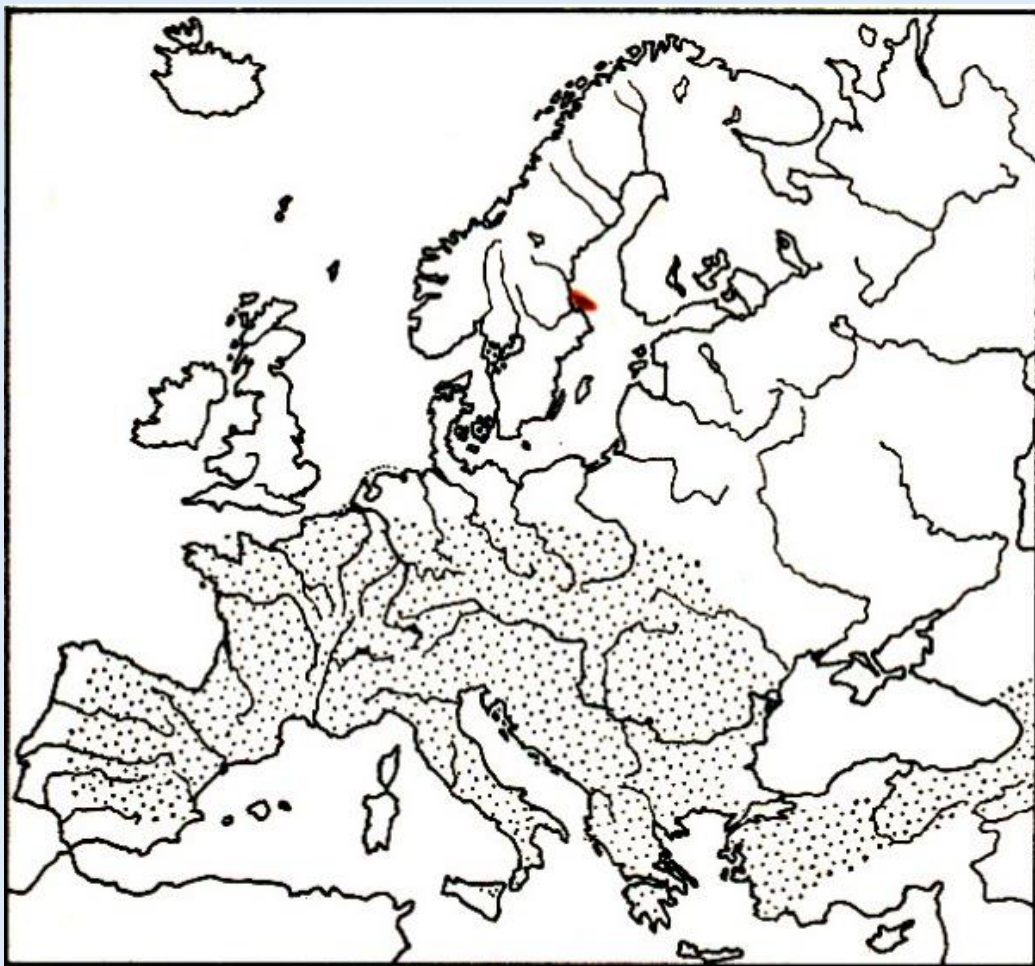
Most climate scenarios see us overshooting a 1.5°C temperature rise and then bringing global temperatures back down

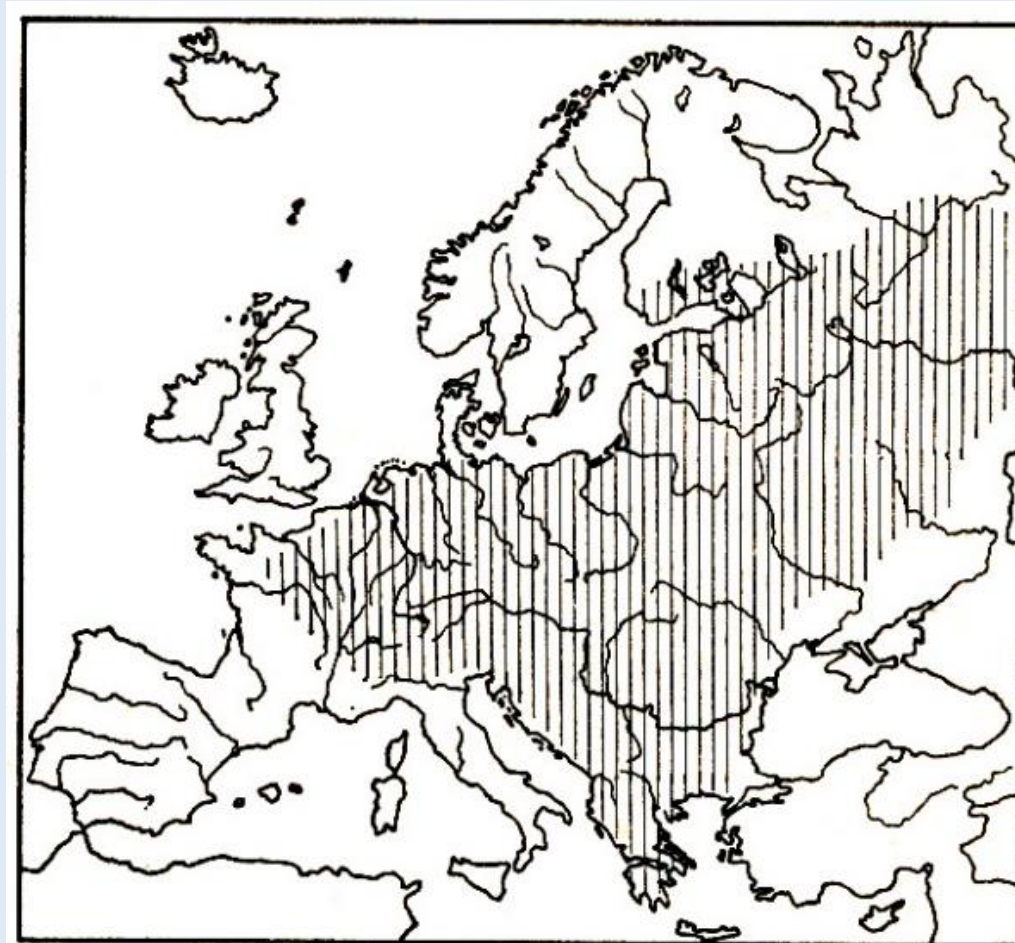
SOURCE: IPCC

Zomereik en Fladderiep arealen

87. *Tilia platyphyllo*

90. *Ulmus laevis* (= *U. effuso*)

Inheemse bomen en struiken in Nederland en Vlaanderen

*herkenning, verspreiding, geschiedenis
en gebruik*

onder redactie van Bert Maes

Boom

Niet eerder is een boek over de wilde houtige gewassen van Nederland en Vlaanderen, in relatie tot de standplaatsen, in deze omvang verschenen. Het is het resultaat van meer dan dertig jaar onderzoek en veldinventarisatie. Soorten bomen en struiken werden ontdekt waarover, verrassend genoeg, niet bekend was dat ze hier voorkomen. Ook blijkt dat de wilde populaties van onze inheemse bomen en struiken tot de bedreigde flora behoort. Dit boek is het logische vervolg op het boek 'Inheemse bomen en struiken in Nederland en Vlaanderen' (3e druk 2013). Daarin wordt ingegaan op de soorten, hoe ze te herkennen zijn, waar ze globaal groeien en hun cultuurhistorie. Deze wilde bomen- en struikenatlas zoomt per provincie in op die landschapsgebieden en landschapselementen waar wilde bomen en struiken actueel voorkomen. Het is vooral een naslagwerk, maar ook te gebruiken als reis- en excursiegids. Een boek als dit kan nooit helemaal compleet zijn. De belangrijkste locaties zijn in dit boek te vinden en aanvullingen erop zijn zeker welkom.

De atlas is vooral ook bedoeld om onze zeldzame en kwetsbare populaties wilde bomen en struiken onder de aandacht te brengen en hun achteruitgang te stoppen. Kennis van de inheemse wilde bomen en struiken en van hun locaties is noodzakelijk voor een goed instandhoudingsbeheer. Kennis leidt ook tot meer plezier en genoeg in de bomen en struiken die in onze klimaatzone van nature voorkomen. Veel soorten groeien al duizenden jaren samen met de bewoners en de verwachting is dat ze, ook met de klimaatveranderingen, tegen een stootje kunnen. Redenen om er extra zuinig mee om te gaan.

ISBN 978-94-92576-38-5

9 789492 576385 >

Atlas

wilde bomen en struiken

Bert Maes
Noord

11.9
14
13.5
14
5
14
**Atlas wilde bomen
en struiken**
esch

Landschappelijk
groen erfgoed
in de provincies
van Nederland
en Vlaanderen

Pictures Publishers

Advies en wens

**Op het einde van de 21 eeuw
nog oude bossen in Brabant
met wilde bomen en struiken**

Ecologisch Adviesbureau Maes

EINDE

